

СПЕЦІАЛЬНО-ЮРИДИЧНІ ФУНКЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Загальновизнано, що адміністративне право поряд з конституційним, фінансовим, митним та іншими галузями права є однією з найбільш яскраво виражених галузей вітчизняного публічного права. Переважна більшість суспільних відносин, які регулюються нормами адміністративного права, носять публічний (загальносуспільний) характер, є публічними. Водночас адміністративне право є однією з фундаментальних, базових галузей права в правовій системі України. Це зумовлюється, зокрема, багатоаспектністю та широкомасштабністю суспільних відносин, що формують предмет цієї галузі права, та різнобічністю його функціонального призначення.

Одне із тлумачень латинського терміну «функція» означає призначення, роль чого-небудь; основні напрямки діяльності [1, с 1552]. Правова теорія ототожнює функції права з його соціальним призначенням, місцем і роллю права у системі соціального нормативного регулювання, з основними напрямками правового впливу на суспільні відносини з метою їх належного упорядкування [2, 245; 3, 136]. Серед основних функцій теорія розрізняє загально-соціальні та спеціально-юридичні функції. До загально-соціальних відносять, як правило, ідеологічну, економічну, політичну, інформаційну, виховну та інші функції. До спеціально-юридичних відносять здебільшого регулятивну та охоронну функції права. Регулятивна функція пов'язується передусім з упорядкуванням позитивних (корисних, бажаних) суспільних відносин, з визначенням параметрів поведінки суб'єктів права, наділенням їх певними правами і обов'язками тощо. Охоронна функція спрямована насамперед на захист позитивних суспільних відносин шляхом усунення суспільно небезпечних (протиправних) діянь з боку суб'єктів права, відновлення порушених прав. В свою чергу спеціально-юридичні функції можуть класифікуватись і щодо інших критеріїв, так би мовити конкретизуватись, деталізуватись. Проілюструємо це на прикладі адміністративного права¹.

Адміністративне право передусім "юридично обслуговує" організацію та функціонування виконавчої влади, здійснення виконавчо-розпорядчих функцій суб'єктами цієї влади в самих різних сферах суспільного життя, управлінську діяльність інших державних формуваль та органів місцевого самоврядування, а також забезпечує реалізацію правового статусу окремих учасників управлінських відносин, визначає режими правового регулювання багатьох соціальних ситуацій у різних сферах публічного управління. Цей напрям правового регулювання в основному зумовлює зміст *організаційно-регулятивної* (власне – *управлінської*) функції адміністративного права.

¹ Варто зауважити, що функції будь-якої галузі права нерозривно пов'язані з предметом даної галузі права.

Водночас, враховуючи закріплену в Конституції України нову роль держави у відносинах з людиною, відповідно до якої зміст і спрямованість діяльності держави визначають права і свободи людини та їх гарантії, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави, соціальна роль адміністративного права сьогодні в цілому набуває нового суспільного змісту та характеру, а саме: першочерговим і основним призначенням його норм повинно бути *правове забезпечення умов щодо практичної реалізації конституційних прав і свобод громадян, а також виконання ними покладених на них обов'язків у різних сферах і галузях суспільного життя*. Найбільше і найчастіше подібна практична реалізація прав, свобод і обов'язків громадян відбувається у сфері виконавчої влади, яка функціонально покликана забезпечувати реальне виконання більшості завдань і функцій держави на основі положень Конституції та законів України і яка порівняно з іншими гілками державної влади стоїть найближче до людини щодо практичної реалізації її прав та інтересів. Безперечно, відносини, пов'язані з діяльністю органів Виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів управління щодо забезпечення практичної реалізації конституційних прав і свобод людини, з реальним утвердженням в нашому суспільстві справді демократичних стосунків між органами державної влади і громадянами, характеризують сьогодні основоположну, *правозабезпечувальну функцію* адміністративного права.

Тісно пов'язана з нею і *правозахисна функція* адміністративного права, яку формують відносини, що складаються в процесі захисту порушених прав, свобод і інтересів громадян від незаконних актів владних суб'єктів, насамперед органів виконавчої влади та їх посадових осіб. Такі відносини складаються передусім в процесі здійснення адміністративного судочинства.

Крім цього, значна частина норм адміністративного права спрямована на охорону встановленого в державі правопорядку, на запобігання та припинення різних правопорушень, а також на застосування до правопорушників заходів адміністративного покарання. Переважна більшість таких правових норм міститься в Кодексі України про адміністративні правопорушення. Відносини, що складаються у зв'язку із застосуванням цієї групи адміністративно-правових норм, формують *правоохоронну (юрисдикційну, у т.ч. "каральну") функцію* адміністративного права.

Окремі вчені до функцій адміністративного права відносять крім того *правотворчу* (наділяє суб'єктів виконавчої влади повноваженнями з адміністративної нормотворчості) та *правовиконавчу* (є юридичною формою реалізації Виконавчої влади) функції [4, с 41].

Водночас, серед названих функцій основоположними є *правозабезпечувальна та правозахисна функції*, які, безперечно, визначають сьогодні зміст і основні стандарти соціального призначення адміністративного права України.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. // К. – Ірпінь. – Перун. – 2005.
2. О.Ф. Скакун. Теория государства и права. Учебник. // Харьков. – Консум. – 2000.

3. Теорія держави і права. Навч. пос. За заг ред. В.В. Копейчикова. // К. – Юрінком Інтер. –2004.

4. В.К. Колпаков, О.В.Кузьменко. Адміністративне право України. Підручник. // К. –: Юрінком Інтер. –2003.

УДК 342.9

Грабельников В.А.,
к.ю.н., ст. викладач,

Донецький юридичний інститут Міністерство внутрішніх справ України, м.
Донецьк, Україна

Сосновик О.О.,
к.ю.н., викладач,

Донецький юридичний інститут Міністерство внутрішніх справ України, м.
Донецьк, Україна

ПРОБЛЕМИ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОГО ТРАВМАТИЗМУ

В наш час проблема забезпечення безпеки дорожнього руху є досить актуальною, навіть стала широкомасштабною та загальнодержавною. Це пояснюється великим розвитком промисловості не тільки в нашій державі, але й в світі взагалі, що ґрунтується на використанні досягнень технічного процесу. А також стосується повною мірою і автомобілебудування, наслідком якого є прогресуючий процес зростання автомобільного парку.

Без сумніву такий процес для сучасного суспільства має позитивне значення, але згідно зі станом подій на дорогах, за минаючі роки несе значний рівень автоматотранспортної аварійності, та дорожньо-транспортного травматизму що є складним соціальним явищем, а головне небезпечним для самого людства.

Поняття дорожньо-транспортної пригоди визначено у п.1.10 Правил дорожнього руху та трактується, як подія, що сталася під час руху транспортного засобу, внаслідок якої загинули або пораненні люди чи завданні матеріальні збитки.

Головними причинами аварійності є:

- недисциплінованість водіїв, що виражена через недотримання ПДР, ідання за кермо в нетверезому стані і т.д.;
- халатне відношення пішоходів;
- поганий стан доріг;
- зростання автомобільного парку.

Все частіше є випадки не дотримання Правил безпеки дорожнього руху з боку усіх учасників дорожнього руху особливо ті що перебувають в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння. Хоча, незважаючи на систему загально – державних заходів, трапляються випадки скоєння Дорожньо транспортних пригод з причин незадовільної організації дорожнього руху.

За 9 місяців поточного (2011) року в Україні було зареєстровано 37 тисяч 360 ДТП, в яких загинуло 5 тисяч 415 осіб і травмовано 46 тисяч 214 учасників дорожнього руху.